

lekkel és reményekkel lehet megvalósítani. A Fővárosi Könyvtár főadatai a jövőre is adva vannak és hacsak rajtunk múlik, jövő terveink a könyvtár teljesítményét és jelentőségét tovább fogják emelni». I. K.

Buda és Pest a szabadságharc idején. 1848—1849. A 80 éves évforduló alkalmából. A Fővárosi Nyilvános Könyvtár Budapesti Gyűjteményének Bibliografiai Munkálatai I. (Budapest, 1929.) 50, (2) l. 8. r.

Ezzel a kiadvánnyal a Fővárosi Könyvtár igazgatósága, hasznos bibliográfiáinak (Aktuális Kérdések Bibliográfiája) egy új sorozatát kezdi meg, amely különösen a főváros multja iránt érdeklődőknek és történéseinknek fog nagy szolgálatot tenni. A Fővárosi Könyvtár «Budapesti Gyűjtemény»-e, amely 15 év óta rendszeresen halmozza fel a város történeti anyagát, immár oly gazdaggá lett, hogy a várostörténeti kutatásnak egyik legjelentékenyebb forrása. Ezt bibliografiai munkák kibocsátásával könnyen hozzáférhetővé és használhatóvá tenni a leghasznosabb s legdicsérendőbb munkák egyike. Az első füzet aktualitását az 1848-as események évfordulója adta meg, amikor a «kimondottan fővárosi vonatkozású könyvcímek mellett feldolgoztuk az általános érdekű munkákat is — olvassuk az Előszóban — amelyek a könyvtár gyűjteményeiben található és amelyek nagyobb fejezetekben foglaloznak az egykorú budapesti eseményekkel. Az ily munkák fejezeteit a terjedelem és fontosság arányában utalással jeleztük.» A tárgyszerinti jól áttekinthetően rendszerezett csoportosításból a szépirodalmi feldolgozások sem hiányzanak (85 cím). A bibliográfiához pontos névmutató csatlakozik. I. K.

A Fővárosi Pedagógiai Könyvtár Évkönyve és szemelvényes szakjegyzéke. Új folyam. 1. szám. Budapest. Székesfővárosi házi nyomda. 1928. XVIII, (2) 212 l.

Az Évkönyv mint címe is elárulja, a Pedagógiai Könyvtárban található művekről válogatott sorozat jegyzékét nyújtja pontos bibliografiai leírásban, szép kényelmes nyomtatásban, úgyhogy a kivágott címek céaulára ragaszthatók volnának. Bevezetőül «A könyvtár története» szolgál, mely általános érdekre joggal tart igényt. Az alapítás BÁRCZY István tanügyi tanácsnokságának idejére nyulik vissza. Fokozatos fejlesztés után 1912-ben a Pedagógiumi Szeminárium helyiségeibe helyezték át s tették nyilvánossá s dr. OZORAI Frigyes vezetése alá helyezték. 1916-ban 15.000 kötetből állott e könyvtár. A háború utáni súlyos esztendőök állagában nagyon

megviselték, úgyhogy «elrongyolódott könyvekkel, kiürült polcokkal s valójában a munka lehetőségétől is megfosztva, a könyvtár 1920—1925 között már csak tengette életét». E sívár korszakban STAINDL Mátyásra, mint a könyvtár legrégebbi tisztviselőjére, hárult 1919-től a vezetés nem irigylésreméltó feladata. 1925-ben KREMMER Dezső vette kezébe az újjászervezés munkáját, kinek sikerült az erre szükséges fedezetet a főváros Tanácsától kieszközölnie. Mindent előlről kellett kezdeni s ezért 1925-től 1927 őszéig zárva volt a Pedagógiai Könyvtár. Időközben KREMMER elköltözött az élők sorából s utódja ENYVVÁRI Jenő fejezte be a megindított munkát. A könyvtár a tudományos törzsgyűjteményen kívül három műzeális jellegű gyűjteményt létesített u. m. 1. tankönyv-, 2. ifjúsági irodalmi-, 3. iskolai értesítő gyűjteményt. Az Évkönyv kiadásakor 35.700 kötetet tesz ki a könyvtár állaga, amiből 18.100 kötet teljesen fel van dolgozva. A Pedagógiai Könyvtár jelenlegi állapotára vonatkozó statisztikai kimutatásokból csak egyre kell rámutatnom, arra, hogy a főváros a tudomány munkásai egy csoportjának könyvtárára évi 40.000 = negyvenezer pengőt fordít, amivel szemben az állam az országos érdekű Nemzeti Múzeum Könyvtárára évi 18.000 = tizennyolcezer pengőt áldoz.

I. K.

Dr. Alapy Gyula: *Kultsár István és könyvtára. Az alapító halálának és könyvtárának százados évfordulójára kiadja a Jókai Egyesület. Komárom, 1928. 211 l.*

Dr. ALAPY Gyula a bibliografiának és a könyvtári irodalomnak régi munkása. Az ő nevéhez fűződik a komáromi megyei levéltár rendezése, s a komáromi Jókai Egyesület könyvtárának szakszerű feldolgozása és felállítása. Az elszakított Felvidéken mint szépiró s mint a magyarság társadalmi mozgalmainak irányítója is az elsők között van. Most kiadott legújabb munkája egyesíti magában említett eddigi köztevékenységeinek jelességeit. A szépiró tollával megírja KULTSÁR István életét. Mint bibliografus KULTSÁR könyvtárának szakszerű leírását adja. Azonban ALAPY e munkájával, melyet «Beöthy Zsolt nagy emlékének» szentelt, nagyobb feladatot végzett, mint ami az életírónak és a bibliografusnak a hivatása.

Könyvében élénk lépnek a nagyok, akiket cseh-Komárom magyar földjének köszön kultúránk. KULTSÁR István alakjában megrajzolja ennek az elszakított földnek nagyokat termő erejét. S amikor könyvében ALAPY Gyula ott az elszakított területen felmutatja a magyar kultúra szeretetét, nagyjainknak ragaszkodását a szülővároshoz, a magyar lélek nagyságát